

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Серія 15

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
(*фізична культура і спорт*)

Випуск 5К (134) 21

Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2021

УДК 0.51

Н 34

WEB сторінка електронного видання : <http://enpuir.npu.edu.ua>; <http://spppc.com.ua>
www.ffvs.npu.edu.ua/chasopys-npu-seria-15.

Збірник входить до переліку фахових наукових видань України за галузями науки:

«Педагогічні науки» – (наказ Міністерства освіти і науки України № 1222 від 07.10.2016 р.)

«Фізичне виховання і спорт» – (наказ Міністерства освіти і науки України № 528 від 12.05.2015 р.).

Державний комітет телебачення і радіомовлення України: свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації - серія КВ № 8821 від 01.06.2004 р.

Збірник включено до переліку наукових фахових видань України категорії «Б» за галузями наук: 011 «Педагогічні науки», 017 «Фізичне виховання і спорт» – (Наказ Міністерства освіти і науки № 886 від 02.07.2020).

Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. – Випуск 5К(134) 21. – с. 238

У статтях розглядаються результати теоретичних та науково-експериментальних досліджень у галузі педагогічної науки, фізичного виховання та спорту, висвітлюються педагогічні, медико-біологічні, психологічні і соціальні аспекти, інноваційні технології навчання фізичної культури, практики підготовки спортсменів. Збірник розрахований на аспірантів, докторантів, наукових, педагогічних та науково-педагогічних працівників. Статті друкуються в авторській редакції.

Редакційна рада:

Андрущенко В.П.	доктор філософських наук, академік НАПН України, ректор НПУ імені М.П.Драгоманова; (<i>гол.Ред. ради</i>);
Бондар В. І.	доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Вернидуб Р.М.	доктор філософських наук, професор, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Євтух В.Б.	доктор історичних наук, професор, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Дробот І.І.	доктор історичних наук, професор, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Жалдак М.І.	доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Зернецька А.А.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Мацько Л.І.	доктор філологічних наук, професор, академік НАПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Падалка О.С.	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Синьов В.М.	доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Торбін Г.М.	доктор фізико-математичних наук, професор, НПУ імені М.П.Драгоманова;
Шут М.І.	доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова.

Головний редактор **О. В. Тимошенко**

Редакційна колегія серії:

Тимошенко О.В.	доктор педагогічних наук, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
Томенко О.А.	доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, Сумський державний педагогічний університет;
Путров С. Ю.	кандидат педагогічних наук, професор Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
Дьоміна Ж.Г.	кандидат педагогічних наук, доцент, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
Малечко Т.А.	кандидат педагогічних наук, доцент, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Андрєєва О.В.	доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, Національний університет фізичного виховання і спорту України;
Грибан Г.П.	доктор педагогічних наук, професор, Житомирський державний університет імені І.Франка;
Пронтенко К.В.	доктор педагогічних наук, професор, Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова;
Пронтенко В.В.	кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова;
Ейдер Ежи	доктор педагогічних наук доктор наук з фізичного виховання, професор Щецинського університету, Польща;
Приймаков О.О.	доктор біологічних наук, професор, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова.

Схвалено рішенням Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова

ISSN 2311-2220

© Автори статей, 2021

© НПУ імені М.П.Драгоманова, 2021

© Редакційна колегія серії, 2021

Збірник друкується щомісяця

	CONDITIONS AND THEIR IMPACTS ON THE SELF-CONCEPT DIMENSIONS AMONG ALGERIAN COACHES.....	
29.	<i>Grabyk Nadiya, Hrubar Iryna, Mamchur Volodymyr.</i> THE DEVELOPMENT OF THE ABILITY TO THE DIFFERENTIATION OF THE PARAMETERS OF NINE-TEN-YEAR-OLD FOOTBALL PLAYERS' MOVEMENTS.....	136
30.	<i>Zadorozhna Olha, Briskin Yuriy, Pityn Maryan, Kharchenko-Baranetska Liudmila, Korol Svitlana.</i> TACTICS OF WEIGHT CATEGORY CHOOSING IN WOMEN'S WRESTLING (ON EXAMPLE OF 2013-2016 OLYMPIC CYCLE)...	142
31.	<i>Kadyrov R. R, Krivenko Y. O, Kurochkin V. G</i> ORGANIZATIONAL ASPECTS OF FIELD HOCKEY DEVELOPMENT IN THE REGIONS OF UZBEKISTAN.....	145
32.	<i>Kyrychenko Taras.</i> ANALYSIS OF THE LEADING FACTORS OF OPTIMIZATION OF THE SPORTS TRAINING MANAGEMENT SYSTEM IN POWER SPORTS.....	148
33.	<i>Kovtun Alla, Griukova Viktoriia, Mitova Olena.</i> THE INFLUENCE OF BASKETBALL MEANS ON THE LEVEL OF SENSORIC AND MOTOR RESPONSES OF STUDENTS.....	153
34.	<i>Korobko K., Stepanenko V.</i> MODERN APPROACHES TO CONTROL OF TECHNICAL AND TACTICAL READINESS OF HIGHLY QUALIFIED FIGHTERS.....	157
35.	<i>Orlov Anatolia.</i> PREPARATION OF WEIGHTLIFTERS AT THE STAGE OF PRELIMINARY BASIC TRAINING IN GROUPS OF THE FIRST YEAR OF STUDY.....	161
36.	<i>Solovey O., Petrushyn D., Pozhidaev M., Voznyuk K., Bilan D., Kyrychenko A.</i> FEATURES OF THE RESULTS OF THE COMPETITIVE ACTIVITY OF HANDBALL PLAYERS AT THE EUROPEAN CHAMPIONSHIP 2020.....	167
	SECTION IV. THEORETICAL, METHODOLOGICAL AND ORGANIZATIONAL FUNDAMENTALS OF TOURISM AND LOCAL HISTORY	
37.	<i>Baiteriakov Oleh, Arsenenko Iryna Donets Iryna.</i> THE PHENOMENON OF THE MOUNTAIN PASS IN SPORTS TOURISM.....	172
38.	<i>Braslavska Oksana, Rozhi Inna.</i> LOCAL HISTORY ASPECTS OF STUDYING HISTORICAL AND CULTURAL HERITAGE IN GEOCULTURAL SPACE.....	176
39.	<i>Hushtan Kateryna, Borutska Yuliia, Bozhuk Tetiana.</i> FORMATION IN A STUDENTS OF 242 "TOURISM" SPECIALTY OF EXPERIENCE OF PRACTICAL ORGANIZATION OF ECOLOGICAL TOURS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AREAS.....	181
40.	<i>Konokh Anatoly, Makovetskaya Natalya, Konokh Andrey.</i> FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION IN THE FIELD OF ECOLOGICAL TOURISM.....	187
41.	<i>Palatnyi Ihor, Palatna Oksana.</i> METHODS OF LITIGATION AND FEATURES OF TECHNICAL AND TACTICAL ACTIONS OF PARTICIPANTS IN OVERCOMING THE STAGE «HINGED CROSSING OF THE RIVER, RAVINE»....	191
42.	<i>Sydooruk Anna, Chuieva Inna, Kryvolapov Eduard.</i> LEGAL REGULATION OF TOURIST ACTIVITY IN UKRAINE...	197
43.	<i>Trotsenko Tetiana, Trotsenko Valeriy, Sembrat Sergey.</i> THE INFLUENCE OF TOURISM OCCUPATION ON THE INDICATORS OF PHYSICAL HEALTH OF TEENAGERS.....	202
	SECTION V. MEDICAL-BIOLOGICAL AND THEORETICAL-METHODOLOGICAL FUNDAMENTALS OF HUMAN MOTOR ACTIVITY	
44.	<i>Hladkyi Oleksandr.</i> RECREATIONAL TOURISM AS AN OBJECT OF SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FRAMES OF MOVEMENT EDUCATION AND SPORT DEVELOPMENT.....	207
45.	<i>Grubar Yu.O., Hrubar I.Ya., Grabyk N.M.</i> REHABILITATION OF THE PATIENTS AFTER THE ANTERIOR CRUCIATE LIGAMENT RECONSTRUCTION.....	211
46.	<i>Zharska Nataliya, Budzyn Vira, Havelko Galyna.</i> RATIONALE FOR MASSAGE METHODS FOR PERSONS WITH CORONARY CIRCULATION DISORDERS IN THE LONG-TERM REHABILITATION PERIOD.....	217
47.	<i>Kuibida Viktor, Kokhanets Petro, Lopatynska Valentyna.</i> CARBOHYDRATE DIET IN SPORT: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES.....	221
48.	<i>Loy Boris</i> FEATURES OF THE USE OF ANIMATION TECHNOLOGIES IN PROGRAMS OF YOUTH TOURISM.....	225
49.	<i>Movchan V. P.</i> EKOLOGICAL TOURISM AS ONE OF ACTIVE REKREATION.....	228
50.	<i>Pivovar A. A., Tanev P.</i> FACTORS IN THE FORMATION OF INNOVATIVE HEALTH TECHNOLOGIES.....	233

3. Vedenin, Yu.A. (2004). "Prirodnoe i kulturnoe nasledie kak osnova formirovaniya ohranyaemykh territoriy". Durbanskiy akkord. M.: In-t Naslediya, 5–6 [in Russian].
4. Veremnych, Ya. (2012). "Heokulturniy pidkhid v istorychnii rehionalistyti ta suspilnii heohrafii". Istoryko-heohrafichni doslidzhennia v Ukraini. 12. 27–41 [in Ukrainian].
5. Horb, K.M. (2007). "Heohrafichna identyfikatsiia ta systematyzatsiia natsionalnoi spadshchyny Ukrainy". Zbirnyk naukovykh prats: Heohrafiia. Ekonomika. Ekolohiia. Turyzm: Rehionalni studii. Nizhyn: TOV «Vydavnytstvo «Aspekt–Polihraf», 17–24 [in Ukrainian].
6. Konventsiiia pro okhoronu vsesvitnoi kulturnoi i pryrodnoi spadshchyny 1972 r. (Konventsiiu ratyfikovano Ukazom Prezydii Verkhovnoi Rady № 6673-XI (6673-11) vid 04.10.88). URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_089 [in Ukrainian].
7. Komiienko, V.V. (2008). "Istoryko-kulturna spadshchyna ta yii vykorystannia v turystychnii sferi Ukrainy (1991-2007 rr.)": avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. nauk: spets. 07.00.01 [in Ukrainian].
8. Polyvach, K.A. (2007). "Kulturna spadshchyna ta yii vplyv na rozvytok rehioniv Ukrainy (suspilno-heohrafichne doslidzhennia)": avtoref. dys. ... kand. heohr. nauk: 11.02.02 [in Ukrainian].
9. Pro oxoronu kulturnoi spadshchyny: Zakon Ukrainy vid 23.03.2014 r. № 1805-III, potochna redakciya vid 16.10.2020, pidstava 124-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text> [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia Poryadku vyznachennia kategorij pamyatok: Postanova KMU vid 22.05.2019 r. № 452. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/452-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
11. Uska, U. R. (2014). "Konventsii YuNESKO yak bazova skladova natsionalnoi systemy pravovoho rehulivannia pamiatkookhoronnoi diialnosti: poniatiino-terminolohichni aspekt". Historical and cultural studies. Vol. 1, Num. 1. 101–106 [in Ukrainian].
12. Filosofskiy entsyklopedychnyi slovnyk: entsyklopedyia NAN Ukrainy. (2002). In-t filosofii im. H. S. Skovorody. Kyiv: Abrys [in Ukrainian].

УДК 911.3+338.48

Гуштан К.В.
кандидат біологічних наук, м.н.с., викладач
Державний природознавчий музей НАН України, м. Львів, Екологічний фаховий коледж ЛНАУ, м. Львів.
Боруцька Ю.З.
кандидат геологічних наук, в.о. доцента
Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни,
Екологічний фаховий коледж ЛНАУ, м. Львів.
Божук Т.І.
доктор географічних наук, доцент,
завідувач кафедри географії України і туризму
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль

ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 242 "ТУРИЗМ" ДОСВІДУ ПРАКТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНИХ ТУРІВ НА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЯХ

У статті розглянуто актуальність практичної підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності "Туризм" у двох аспектах: під час туру вихідного дня та в рамках навчальної практики. Визначено необхідну для студентів систему знань і вмінь для організації і здійснення екологічних турів на природоохоронних територіях. Висвітлено особливості проведення турів вихідного дня. Акцентовано увагу на меті, завданнях та організаційно-технологічних аспектах навчальної практики як важливої складової освітнього процесу. Вивчено рекреаційно-туристичний ресурс території Боржави з метою підготовки пізнавальних професійно-орієнтованих навчальних маршрутів. Розроблено два екологічні тури за маршрутами: "сmt. Воловець – с. Пилипець – водоспад Шипит – гора Гимба – метеостанція "Плай" – сmt. Воловець" і "сmt. Воловець – с. Гуклиий – с. Пилипець (Церква Різдва Пресвятої Богородиці) – водоспад Шипит (гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення) – ріка Віча – гостинні садиби в с. Пилипець – Чайна "Сурія" – гірська територія Боржава (об'єкт Смарагдової мережі) – гора Гимба – гідрологічна пам'ятка "Озеро в долині Боржава".

Ключові слова: практична підготовка студентів, тур вихідного дня, навчальна практика, екологічний маршрут, природоохоронна територія, Смарагдова мережа, полонина Боржава.

Гуштан Е. В., Боруцкая Ю. З., Божук Т. И. Формирование у студентов специальности 242 "Туризм" опыта практической организации экологических туров на природоохранных территориях. В статье рассмотрены актуальность практической подготовки будущих специалистов по специальности "Туризм" в двух аспектах: во время тура выходного дня и в рамках учебной практики. Определено необходимую для студентов систему знаний и умений для организации и осуществления экологических туров на природоохранных территориях. Освещены особенности проведения туров выходного дня. Акцентировано внимание на цели, задачах и организационно-технологических аспектах учебной практики как важной составляющей образовательного

процесса. Изучено рекреационные и туристические ресурсы на территории Боржавы (Закарпатская область) с целью подготовки познавательного-рекреационных профессионально-ориентированных учебных маршрутов. Разработаны два экологических тура по таким маршрутам: "г.т. Воловец – с. Пилипец – водопад Шипот – гора Гимба – метеостанция "Плаи" – г.т. Воловец" и "г.т. Воловец – с. Гукливиц – с. Пилипец (Церковь Рождества Пресвятой Богородицы) – водопад Шипот (гидрологический памятник природы местного значения) – река Вича – гостеприимные усадьбы в с. Пилипец – Чайная "Сурия" – горная долина Боржава (объект Изумрудной сети) – гора Гимба – гидрологический памятник "Озеро в долине Боржава". Обоснованы рекомендации по благоустройству территории для массового туризма в контексте рационального природопользования. Произведено апробирование экологических туров в пределах современной локальной туристической дестинации, которая продолжает успешно развиваться, - на территории горного массива Боржавы в рамках организации своего досуга студентами и преподавателями НУ "Львовская политехника" (2017) и во время проведения учебной практики для студентов Экологического колледжа Львовского национального аграрного университета (2019). Обе группы студентов специальности 242 "Туризм" в аспекте практического опыта закрепили полученные теоретические знания, приобрели навыки проведения экскурсий и организации туристических походов и т.п. В общем приобретенные студентами компетентности практической подготовки могут служить еще и прекрасным средством популяризации рекреационно-туристической деятельности на природоохранных территориях Украинских Карпат.

Ключевые слова: практическая подготовка студентов, тур выходного дня, учебная практика, экологический маршрут, природоохранная территория, Изумрудная сеть, Боржава.

Hushtan Kateryna, Borutska Yuliia, Bozhuk Tetiana. Formation in a students of 242 "Tourism" specialty of experience of practical organization of ecological tours in environmental protection areas. The article considers the relevance of practical training of future specialists in the specialty "Tourism" in two aspects: during the weekend tour and in the framework of educational practice. The system of knowledge and skills necessary for students to organization and implementation of ecological tours in protected areas has been determined. Features of the weekend tours are highlighted. Emphasis is placed on the purpose, objectives, organizational and technological aspects of educational practice as an important component of the educational process. Recreational and tourist resources in the territory of Volovets and Mizhhirya districts of Zakarpattia region have been studied in order to prepare cognitive-recreational professionally-oriented educational routes. Two ecological tours have been developed. Detailed descriptions of all components of the tour are given and recreational and tourist objects are characterized. The proposed ecological routes are formed taking into account the peculiarities of national legislation in the field of environmental protection; meet the modern needs of society in the field of preservation and repair of the natural environment. Recommendations for landscaping for mass tourism in the context of conservation and rational use of nature are substantiated. Ecological tours were tested on the example of a modern local tourist destination, which continues to develop successfully – in the mountains of Borzhava (one of the most picturesque parts of the Ukrainian Carpathians) as part of the organization of their leisure by teachers and students of Lviv Polytechnic National University (2017) and during conducting internships for students of the Ecological College of Lviv National Agrarian University (2019). Both groups of students majoring in 242 "Tourism" in terms of practical experience consolidated the theoretical knowledge, acquired skills in conducting tours and organizing tourist trips, and so on. In general, the practical training acquired by students can also serve as an excellent means of promoting recreational and tourist activities in the protected areas of the Ukrainian Carpathians (except for areas of absolute protection).

Presented and tested ecological tour within the educational practice "Ecological routes" by third-year students majoring in "Tourism" of the Ecological College of LNAU, may have its continuation, which was implemented during the weekend tour. We note that the development and implementation of a new tourist route (as an important element of the tourist product) – is one of the important functional components of modern tour rating activities.

Key words: practical training of students, educational practice, ecological route, nature protection territory, Emerald network, Borzhava mountain meadow.

Постановка проблеми. Предметом дослідження виступає формування у студентів спеціальності 242 «Туризм» досвіду практичної організації екологічних турів на територіях природоохоронного статусу. Як відомо, практична підготовка студентів є безумовною складовою навчального процесу і, загалом, якісної підготовки фахівців закладом освіти. Відповідні навички у студентів спеціальності «Туризм» можуть формувати викладачі: протягом факультативних занять у вільний час і під час запланованої навчальної практики. Саме тому, однією із актуальних та невід'ємних складових під час навчання, є набуття практичних навичок роботи за фахом, що є запорукою майбутнього успішного працевлаштування. На вирішення такого важливого завдання спрямована освітньо-професійна програма, яка разом із теоретичною базою, стають основою підготовки конкурентоздатного фахівця на сучасному ринку праці.

Аналіз останніх публікацій за темою дослідження. Тематиці практичної підготовки студентів присвячено роботи науковців, зокрема О. Бутиліної та А. Кудринської [2], З. Філіпова [15]. Наприклад, В. Погрібна зазначає, що «сучасний професіонал повинен бачити свою професію в усій сукупності її широких соціальних зв'язків, знати пропонувані до неї і її представників вимоги, розуміти зміст і специфіку своєї професійної діяльності, орієнтуватися в колі професійних задач і бути готовим вирішувати їх в мінливих соціальних умовах» [11]. Проведене дослідження базується на методологічних засадах реалізації екологічних турів [1, 2, 9, 11] та краєзнавчому матеріалі [12, 13].

Мета статті (постановка завдань) полягає в тому, щоб на прикладі спеціальності "Туризм" у рамках туру

вихідного дня і навчальної практики визначити систему професійних компетенцій для організації і здійснення екологічних турів на природоохоронних територіях; висвітлити особливості проведення турів вихідного дня; акцентувати увагу на організаційно-технологічних аспектах навчальної практики; вивчити рекреаційно-туристичний ресурс території Боржави з тим, щоб розробити навчальні екотуристичні маршрути.

Виклад основного матеріалу. До розгляду запропоновано методичні і практичні аспекти екологічних турів, реалізованих на прикладі: туру вихідного дня (студентами і викладачами Інституту сталого розвитку імені В'ячеслава Чорновола Національного університету «Львівська політехніка», 6-7 жовтня, 2017 р.) та складової частини практики (для студентів Екологічного коледжу Львівського національного аграрного університету, 16-17 травня, 2019 р.).

Обидва екологічні тури апробовані майбутніми фахівцями спеціальності 242 «Туризм» разом із їхніми викладачами на території сучасної туристичної дестинації, що поєднує у собі красу гірських ландшафтів та розвинену рекреаційно-туристичну інфраструктуру, гірського масиву Боржава (Закарпатської області).

Що ж до відмінностей у двох турах, то тут слід назвати об'єкти відвідування на маршруті, пору року (осінь і весна) і форму реалізації здобуття навиків (дозвілля та складова навчальної практики).

Організація таких екологічних турів у вільний час для студентів і викладачів є дуже дієвим інструментом отримання практичних навиків під час відпочинку. Такий формат також сприяє формуванню цілісного духу команди, подолання різноманітних випробувань і перешкод у горах спільними зусиллями, формує відчуття єдності з природою.

Підготовка фахівців у рамках навчальної практики дає ще більші можливості (у часовому і перцепційному відношенні) набуття практичного досвіду організації та реалізації екологічних маршрутів на природоохоронних територіях різного статусу. Під час практики студенти поглиблюють свої теоретичні знання, освоюють можливість отримання практичного досвіду організації та проведення екскурсій на територіях, які знаходяться під охороною.

Метою навчальної практики є застосування знань та вмій щодо функціонування екологічного туризму як цілісної системи урбокомпенсаційного природокористування, оволодіння основами менеджменту і маркетингу екотуризму, вивчення вітчизняного досвіду в цій сфері.

Предметом навчальної практики слугують взаємовідносини людини, суспільства і природи, охорона навколишнього природного середовища, гармонізація стосунків людини з навколишнім природним та соціальним середовищем, турбота про збереження довкілля, що використовується в туристичних цілях та підвищення екологічної свідомості суспільства.

Основні завдання навчальної практики «Екологічні маршрути» охоплювали застосування теоретичних засад і базових принципів екологічного туризму; оволодіння підходами щодо розробки екотуристичного продукту; отримання навиків із основ планування та управлінського забезпечення організації екологічного туризму; поглиблення та систематизацію знань щодо проблем і перспектив розвитку екотуризму в місті, області, регіоні.

Навчальна практика – невід'ємна складова освітнього процесу, тому що, зважаючи на поставлену мету практики, студенти отримують можливість застосувати головні принципи екологічного туризму, ознайомитися із рекреаційними можливостями запланованого маршруту, дослідити готельно-садибний потенціал, визначити гастрономічні компоненти обраної території тощо. Однією із особливостей запропонованого екологічного маршруту є вивчення флори і фауни обраних локацій, з'ясування біологічного потенціалу, екологічних послуг Боржавського масиву Українських Карпат та різноманіття природнозаповідних територій.

Важливим моментом під час проходження польової апробації є не тільки засвоєння теоретичних знань, але й набуття практичних навичок. Особливістю проходження розробленої навчальної практики «Екологічні маршрути» є безпосередня участь студентів у відновленні раніше втраченого знаку про статус заповідності – гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення «Озеро на полонині Боржава». Відновлення такого інформаційного стенду сповіщає про важливість вказаного об'єкта для збереження цінної пам'ятки природи.

Як відомо, туристичний маршрут – попередньо спланована туристами або суб'єктом туристичної діяльності подорож, що може охоплювати один чи декілька туристських шляхів і характеризується визначеним порядком пересування туристів через певні географічні пункти [15]. Складниками туристичного маршруту є початковий, проміжні і кінцевий пункти, стежки і дороги, які їх з'єднують безпосередньо чи розгалуженнями [9]. Крім формування траси туристичної подорожі в просторовому аспекті, визначення географічних точок перебування з урахуванням наявних у певній місцевості туристичних ресурсів і умов туристичної діяльності, вона передбачає зведення окремих рейсових операцій певних транспортних засобів в маршрутні [14]. Як правило, перелік апробованих пунктів маршруту узгоджується відповідно до виду туризму, терміну та класу обслуговування. Схему маршруту побудовано із врахуванням транспортної системи та існуючої інфраструктури.

На жаль, при складанні туристичних маршрутів, в природі не завжди враховуються такі поняття як стійкість природного територіального комплексу і рекреаційна ємність території. У результаті ненормованого навантаження екосистеми деградують, їхнє використання як об'єкта туризму, стає неможливим. Варто популяризувати визначення екологічного туризму, сільського зеленого туризму як особливих форм, що передбачають відповідальне відвідування природних територій, збереження довкілля та підтримання добробуту місцевого населення.

В межах проведеної практики однією із складових був екологічний тур за розробленим маршрутом на території Закарпатської області: «с.м. Воловець – с. Гукливій – с. Пилипець (Церква Різдва Пресвятої Богородиці) – водоспад Шипіт (гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення) – річка Вича – гостинні садиби у с. Пилипець – Чайна «Сурія» – полонина Боржава (об'єкт Смарагдової мережі) – гора Гимба – гідрологічна пам'ятка «Озеро на полонині Боржава». Проведені екскурсії мали на меті надати первинні професійні навички для подальшого фахового зростання та всебічного

розвитку. Формою проведення навчальної практики були: самостійне вивчення діяльності місцевих екскурсоводів шляхом спостереження, бесіди із власниками садиб, готельних комплексів та місцевими умільцями.

Маршрут брав початок від залізничної станції Воловець. Селище розташоване у високогір'ї Українських Карпат, на південь від Вододільного хребта та на північ від масиву Полонина Боржава, в долині річок Вича (притока Латориці) та Волівчика, при підніжжі гір Темнатик та Плай [12, 13]. Наступна зупинка – село Гукливий. Особливою архітектурною та сакральною цінністю володіє церква Святого Духа з дзвіницею (XVIII ст.) у стилі бароко. Вона вважається однією із найгарніших серед ансамблів дерев'яної архітектури у Міжгірсько-Воловецькій долині, і в Закарпатті загалом. У селі розташовані єдині в Україні одразу два пам'ятники чорниці.

Гордістю Пилипця служить церква Різдва Пресвятої Богородиці – дерев'яна церква, в якій зберігся іконостас XVIII ст. [12]. Ще однією туристичною родзинкою, якою володіє село, є гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення – водоспад Шипіт, що утворився на північних схилах гірського масиву Боржави. Водоспад має каскадний характер і сягає 14 м висоти [7]. На північно-східній частині гори Гімба функціонує крісельний витяг, яким можна скористатися протягом усього року. Після підйому на крісельному витягу потрапляємо на оглядовий майданчик, з якого відкривається краєвид на село Пилипець. На терасі чайної «Сурія», що є одним із пунктів, де панує чарівна та тепла атмосфера, можна скуштувати гарячий карпатський чай із Хаменерію вузьколистого (*Epilobium angustifolium* L., 1753), який був зібраний безпосередньо на Боржавських полонинах та ферментований. Студенти, відвідавши чайну «Сурія», мали можливість ознайомитися з креативним підходом до різновиду перспективного ведення бізнесу, в основі якого закладені природні багатства рідного краю. Приваблює у закладі краса навколишнього середовища та продукти, які використовуються у приготуванні (екологічно чисті та вирощені у гірській місцевості).

З оглядового майданчика підйом на гору Гімба можна здійснювати пішою ходою чи з використанням транспортного засобу. Враховуючи, що під час практики у студентів слід виховувати дбайливе ставлення до природи, було обрано пішохідний спосіб підйому. Студенти могли спостерігати негативний вплив транспорту, і зокрема, квадроциклів, на гірські екосистеми, а саме ерозію ґрунту та знищення цінних рослинних угруповань. Також спостерігалось, наскільки важко відбувається відновлення рослинного покриву на такій висоті та при особливих кліматичних умовах, властивих для Боржавських полонин. Гора Гімба вражає мандрівників своїми велетенськими розмірами, привабливими краєвидами та красою, належить до комплексу найдовшої полонини Закарпаття – Боржави [10]. З гори відкривається прекрасна панорама на найвищі вершини полонини – Великий Верх та Стій.

Слід зазначити, що полонина Боржава включена до Смарагдової мережі України (номер в реєстрі UA0000263), яка є частиною всеєвропейської екологічної мережі територій, що мають особливе природоохоронне значення. На території, яка включена в мережу Емеральд відбувається збереження зникаючих та ендемічних видів рослин та тварин, відзначається високим ступенем біорізноманіття та наявністю важливих типів біотопів, які перебувають під загрозою зникнення [6].

Зважаючи на вище сказане, при проходженні практики або туру вихідного дня, проводився інструктаж про особливості перебування на природоохоронних територіях, зокрема Смарагдової мережі. Проходження описаного маршруту можливе, лише стежками, які вже піддалися антропогенному навантаженню; заборонено вилучення з природного середовища рослин та тварин. Але, завдяки таким правилам, формується унікальна можливість спостереження за рідкісними естетично гарними рослинами і тваринами та їх подальше збереження для нащадків.

Під час проходження практики особливу увагу приділяли природоохоронному напрямку. Студентами було виготовлено та встановлено раніше втрачений знак про охорону гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення «Озеро на полонині Боржава» (рис. 1). Статус надано для збереження декількох невеличких озер, які дають початок одному із витоків річки Боржави. Озера розташовані в сідловині на захід від вершини гори Гімба (масив Полонина Боржава) [16]. Отже, в результаті пройденого екологічного маршруту студенти спеціальності 242 «Туризм» ознайомилися зі специфікою майбутнього обраного фаху, отримали первинні професійні навички та уміння, відвідали туристичні перлини Закарпатського краю, дізналися про раритетну флору і фауну [4, 5], природоохоронні території із різним ступенем збереження.

Представлений та апробований екологічний тур у рамках навчальної практики «Екологічні маршрути» студентами третього курсу спеціальності «Туризм» ЕК ЛНАУ, може мати своє продовження, яке було реалізовано під час туру вихідного дня. Враховуючи, що у перший день значний обсяг часу було витрачено на ознайомлення із сакральними та архітектурними пам'ятками сіл Гукливий та Пилипець, продовження пішохідного маршруту від урочища Криві Путі полониною Боржава вимагало залучення третього дня. Тому, акцент протягом другого дня туру більше зосереджений саме на полонині Боржава. Унікальність даної території полягає в тому, що кожен турист може сформувати свій маршрут.

Якщо продовжити маршрут від урочища Криві Путі, то буде підйом на роздоріжжя, з якого слід рухатися в напрямку до г. Великий Верх. На горі Плай знаходиться метеостанція, яка працює із 1968 р. У 1969-1970 рр. тут працював спостерігачем В'ячеслав Чорновіл, про що свідчить пам'ятний знак, встановлений на горі 15 вересня 2007 року. Спускаючись з гори Плай, група пройшла повз закинуту сироварню на північному схилі і хвойним лісом спустилася у смт. Воловець. На схилі також спостерігали суцільну рубку та відповідні наслідки, що можуть стати причиною селєвих потоків, паводків та зникнення питної води на низині. Але на противагу, з іншої сторони розташований лісовий заказник Темнатик, створений для збереження букових та буково-ялицевих лісів, що зростають у межах гірського масиву Полонина Боржава [17]. Слід зазначити, що структура лісу наближена до пралісових екосистем в басейні ріки Латориця, а також для послідовного відтворення природних екосистем [3, 10].

Рисунок 1. Студенти на полонині Боржава

1 – Студенти і викладачі Інституту сталого розвитку імені Вячеслава Чорновола Національного університету «Львівська політехніка» на оглядовому майданчику під горою Гимба (6-7 жовтня 2017 р., світлина О. Чорненької). 2-4 – Студенти третього курсу спеціальності 242 «Туризм» Екологічного коледжу ЛНАУ і викладачі під час проходження навчальної практики «Екологічні маршрути» (16-17 травня 2019р., світлина Г. Гуштан), в т.ч. 2 – відновлений студентами знак про охорону гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення «Озеро на полонині Боржава»; 3 – біля урочища Криві Путі; 4 – біля гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення «Озеро на полонині Боржава».

Висновки. Туристична індустрія належить до галузей із виразною ресурсною орієнтацією. Ресурси, які використовуються у рекреаційно-туристичній діяльності, за умови дотримання елементарних природоохоронних норм, правил і технологій, можуть бути корисними тривалий час без суттєвих процесів деградації природних і соціально-культурних комплексів, навіть за умови значних техногенних навантажень. Загалом, антропогенного впливу не уникнути, проте він мізерний у порівнянні з тиском аграрно-промислового комплексу. Окремі види природних ресурсів впливають на рекреаційно-туристичний процес комплексно, взаємодіючи та взаємодоповнюючи одні одних, формують той неповторний «інтер'єр», на тлі якого людина у змозі реалізувати свої мінімальні запити щодо фізичного оздоровлення, покращення психоемоційного стану, відтворення енергетичного потенціалу, відпочинку всього організму загалом.

Враховуючи потреби суспільства стосовно раціоналізації природокористування для захисту навколишнього середовища як місця існування людини, туристичні маршрути є актуальними. Відзначаємо, що саме розробка і впровадження нового туристичного маршруту (як важливого елементу туристичного продукту) – є однією із важливих функціональних складових сучасної туроперейтингової діяльності. Студенти мали можливість отримати цінні практичні навички та вміння через призму використання методів, застосованих у окремих завданнях. Адже апробовані екологічні маршрути підсилили лекційний матеріал, що дозволило закріпити його в процесі набуття практичного досвіду. А проведені екскурсії мали на меті надати первинні професійні навички для подальшого фахового зростання та всебічного розвитку. Формою проведення навчальної практики були: самостійне вивчення діяльності місцевих екскурсоводів шляхом спостереження, бесіди з власниками садиб, готельних комплексів та місцевими умільцями. У рамках навчальної практики на природоохоронному об'єкті – гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Озеро на полонині Боржава» – студенти були залучені до природоохоронної діяльності; ознайомилися із окремими положеннями Законодавства України, зокрема екологічного, щоб мати можливість застосовувати його в конкретних ситуаціях для практичних цілей, зважаючи на обраний фах. Крім цього, вони засвоїли теоретичну базу та набули практичних навичок у сфері екологічного та сільського туризму, спілкувалися із власниками садиб та гостьових будинків, виробниками та продавцями традиційних товарів, притаманних лише даній місцевості.

Таким чином, добре сформована та насичена практична складова, що забезпечує наступність, систематичність і послідовність навчання, відображає повноцінну модель студента до опанування майбутньої обраної професії, за допомогою якої з'являється змога подолати існуючий теоретично-практичний бар'єр між навчальним процесом і ринком праці, створити реальну можливість надання сучасної компетенції випускникам навчальних закладів і підвищити на теренах нашої держави конкурентоспроможність як випускників навчальних закладів, так і самих навчальних закладів в умовах сучасного попиту та глобалізації освітніх процесів.

Перспективи подальших досліджень. Студенти спеціальності «Туризм» в реальних умовах ознайомилися із представниками відповідної професійної групи та особливостями їх роботи, що і надалі сприятиме формуванню іміджу професії, усвідомленню вимог професійної ролі та матиме вплив на ціннісну свідомість майбутніх фахівців. Вони відчували красу та багатство недоторканої природи, різноманіття раритетних рослин та тварин на природоохоронних територіях із різним ступенем збереження. На нашу думку, особливо в умовах обмежень, пов'язаних із пандемією, здійснення реальної, а не віртуальної практичної підготовки, і важливість створення екологічних маршрутів полягає у формуванні у студентів ідеології гуманістичного ставлення людини до природного середовища, загалом різних верств населення на природоохоронних територіях і об'єктах, які володіють величезним еко-освітнім потенціалом.

Література

1. Божук Т. І. Рекреаційно-туристичні дестинації: теорія, методологія, практика / Т. І. Божук // Львів: Український бестселер, 2014. – 468 с.
2. Бутиліна О. В. Навчальна практика як чинник професіоналізації студентів / О. В. Бутиліна, А. І. Кудринська // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2015. – № 1 (68). – С. 182-190.
3. Байцар А. Верхня межа лісу в ландшафті полонина Боржава, її охорона та оптимізація / А. Байцар, І. Байцар // Проблеми геоморфології і палеогеографії Українських Карпат і прилеглих територій, 2016, Вип. 1. – С. 32-38.
4. Гуштан К. В. Деякі знахідки раритетних видів тварин, як перспектива створення нових об'єктів природо-заповідних територій у верхів'ї басейну річки Латориця / К. В. Гуштан, Г. Г. Гуштан // Природоохоронні, екоосвітні, рекреаційно-туристичні та історико-культурні аспекти сталого розвитку Розточчя. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 20-річчю створення Яворівського національного природного парку (сmt. Івано-Франкове, 4 липня 2018 року) – Львів: ЗУКЦ, 2018. – С. 112-114.
5. Гуштан Г. Г. Деякі знахідки раритетних видів тварин, як перспектива створення нових природно-заповідних об'єктів у верхів'ї басейну річки Латориця та суміжних територій (Закарпаття) / Г. Г. Гуштан, К. В. Гуштан // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Екологія та природокористування в системі оптимізації відносин природи і суспільства» (присвяченої 110-річчю заснування Екологічного коледжу ЛНАУ, 4 жовтня 2018 р.); [за заг. ред.: Боруцької Ю.З., Костишин Е. І.]. – Львів: Екологічний коледж ЛНАУ, 2018. – С. 61-64.
6. Деревська К. І. Проблема вибору місць розташування ВЕС. Приклад Полонини Боржава в Українських Карпатах / К. І. Деревська, Ю. В. Бурлаченко, К. А. Борисенко // Матеріали шостої міжнародної науково-практичної конференції "Надрокористування в Україні. Перспективи інвестування" (Україна Трускавець 7-11 жовтня 2019). Трускавець, 2019. – С. 320-325.
7. Кадастр снігових лавин України (Карпати, Крим) / В. Ф. Грищенко, О. М. Аксюк, Г. А. Гончаренко // Київ, 2014. – С. 63-68.
8. Климишин О. С. Оптимізація, охорона і раціональне використання рослинності високогір'я та верхньої межі лісу Українських Карпат / О. С. Климишин // Вісник Львів. ун-ту. Сер. біол. – 2010. – Вип. 54. – С. 27-40.
9. Любіцева О. О. Методика розробки турів / О. О. Любіцева // Навчальний посібник. – К.: Альтерпрес, 2003. – 104 с.
10. Малиновський К. А. Рослинність Боржавських полонин, їх кормова характеристика та шляхи поліпшення / К. А. Малиновський, В. М. Мельничук // Наук. зап. Природознавч. музею Львівського філіалу АН УРСР. – Львів, 1955. – 4 – С.113-128.
11. Погрібна В. Л. Соціологія професіоналізму: монографія / В. Л. Погрібна // Київ: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2008. – 336 с.
12. Природа Закарпатської області. / під ред. К. І. Геренчука, Львів: «Вища школа», 1981. – 153 с.
13. Природа Українських Карпат. / за ред. К. І. Геренчука. Львів: Вид. ЛДУ, 1968.– 265 с.
14. Сиволовська О. В. Розробка туристичних маршрутів як напрямку диференціації діяльності на залізничному транспорті. / О. В. Сиволовська, О. Г. Шаля // Вісник економіки транспорту і промисловості, Вип. 28, 2009. – С. 66-70.
15. Філіпов З. І. Спортивний туризм. Організація і методика спортивно-туристичної роботи. / З. І. Філіпов // Дрогобич: Коло, 2010. — 344 с.
16. Озеро на полонині Боржава (5 шт.) Вікіпедія, (<https://uk.wikipedia.org/wiki/>).
17. Темнатик (заказник) Вікіпедія, (<https://uk.wikipedia.org/wiki/>).

Reference

1. Bozhuk T. (2014), "Recreational and tourist destinations: theory, methodology, practice", – Lviv: Ukrayinskyj bestseller, – 468 p.
2. Butylina O. V., Kudrynska A. I. (2015). "Educational practice as a factor in the professionalization of students", *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, Vol. 1, no. 68, pp. 182-190.
3. Baitsar A., Baitsar I. (2016). "The upper limit of the forest in the landscape of the Borzhava mountain meadow, its protection and optimization", *Problemy heomorfolohii i paleoheohrafii Ukrainskykh Karpat i pryehlykh terytorii*, Vol. 1, pp. 32 – 38.
4. Hushtan K. V., Hushtan G. G. (2018). "Some finds of rare species of animals, as a prospect of creating new objects of nature reserves in the upper reaches of the basin of the river Latoritsa", *Pryrodookhoronni, ekoosvitni, rekreatsiino-turystychni ta istoryko-kulturni aspekty staloho rozvytku Roztochchia. Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoї 20-richchiu stvorennia Yavorivskoho natsionalnoho pryrodnoho parku (smt. Ivano-Frankove, 4 lypnia 2018 roku)*, Lviv: ZUKTS, pp. 112-114.
5. Hushtan G. G., Hushtan K. V. (2018). "Some finds of rare species of animals, as the prospect of creating new nature reserves in the upper reaches of the basin of the river Latoritsa and adjacent areas (Transcarpathia)", *Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Ekolohiia ta pryrodokorystuvannia v systemi optymizatsii vidnosyn pryrody i suspilstva» (prysviachenoї 110-richchiu zasnuvannia Ekolohichnoho koledzhu LNAU, 4 zhovtnia 2018 r.); [za zah. red.: Borutskoi Yu. Z., Kostyshyn E. I.]*, Lviv: Ekolohichni koledzh LNAU, pp. 61-64.
6. Derevska K. I., Burlachenko Yu. V., Borysenko K. A. (2019). "The problem of choosing the location of wind farms. The example of Polonyna Borzhava in the Ukrainian Carpathians", *Materialy shostoї mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii "Nadrokorystuvannia v Ukraini. Perspektyvy investuvannia" (Ukraina Truskavets 7-11 zhovtnia 2019)*. Truskavets,

pp. 320 – 325.

7. Hryshchenko V. F., Aksiuk O. M., Honcharenko H. A. (2014). "Cadastre of avalanches of Ukraine (Carpathians, Crimea)" Kyiv, pp. 63-68.
8. Klymyshyn O. S. (2010). "Optimization, protection and rational use of highland vegetation and the upper limit of the forest of the Ukrainian Carpathians", Visnyk Lviv. un-tu. Ser. biol., Vol. 54, pp. 27–40.
9. Liubitseva O. O. (2003). "Methods of tour development. Tutorial", K.: Alterpres, 104 p.
10. Malynovskyi K. A., Melnychuk V. M. (1955). "Vegetation of Borzhavsky valleys, their forage characteristics and ways to improve", Nauk. zap. Pryrodoznach. Muzeiu Lvivskoho filialu AN URSR, Lviv, Vol. 4 – pp.113 – 128.
11. Pogribna V. L. (2008). "Sociology of professionalism: monograph", Kyiv: Alerta, KNT ; CzUL, p. 336.
12. Herenchuk K. I. (1981). "Nature of the Transcarpathian region", Lviv: "Vyshchashkola", p. 153.
13. Herenchuk K. I. (1968). "Nature of the Ukrainian Carpathians", Lviv: Vyd. LDU, p. 265.
14. Syvolovska O. V., Shalia O. H. (2009). "Development of tourist routes as a direction of differentiation of activity on railway transport", Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti, Vol. 28, pp. 66-70.
15. Filipov Z. I. (2010). "Sports tourism. Organization and methods of sports and tourism work", Drogobych: Kolo, p. 344.
16. Lake on the meadow Borzhava (5 amount). Wikipedia, (<https://uk.wikipedia.org/wiki/>).
17. Temnatyk (reserve). Wikipedia, (<https://uk.wikipedia.org/wiki/>).

УДК 378.937.796.071.4:338.48-6:504(043.3)

Конох А. П.
доктор педагогічних наук, професор,
Запорізький національний університет, Запоріжжя
Маковецька Н. В.
доктор педагогічних наук, професор,
Запорізький національний університет, Запоріжжя
Конох А. А.
кандидат педагогічних наук, доцент
Запорізький національний університет, Запоріжжя

ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

У статті проаналізовано сучасний стан дослідження проблеми формування фахової компетентності майбутніх викладачів фізичного виховання у сфері екологічного туризму, який підтвердив актуальність і доцільність обраної проблеми, її недостатню теоретичну розробленість у педагогічній теорії і практиці. Визначено й охарактеризовано такі структурні компоненти формування професійної компетентності майбутніх викладачів фізичного виховання у сфері екологічного туризму: особистісний, когнітивний, праксеологічний, рефлексивний. Виявлено, що формування фахової компетентності майбутніх викладачів фізичного виховання у сфері екологічного туризму набуває ефективності завдяки реалізації таких організаційно-педагогічних умов: спрямованість змісту педагогічної освіти майбутніх викладачів фізичного виховання на формування стійкої позитивної мотивації до опанування фахово значущих знань і вмінь з екологічного туризму та використання їх у професійній діяльності; оновлення змісту фахової підготовки майбутніх викладачів фізичного виховання через впровадження спеціалізації «Екологічний та спортивний туризм», врахування у змісті дисциплін соціального замовлення щодо зміцнення та збереження здоров'я дітей та молоді засобами екологічного туризму; наявність навчально-методичне забезпечення процесу формування фахової компетентності майбутніх викладачів фізичного виховання у сфері екологічного туризму; взаємозв'язок компетентнісного, системного та особистісно-діяльнісного підходів.

Ключові слова: майбутні викладачі фізичного виховання, сфера екологічного туризму, фахова компетентність

Конох А. П., Маковецкая Н. В., Конох А. А. Формирование профессиональной компетентности будущих преподавателей физического воспитания в сфере экологического туризма. В статье проанализировано современное состояние исследования проблемы формирования профессиональной компетентности будущих преподавателей физического воспитания в сфере экологического туризма, который подтвердил актуальность и целесообразность выбранной проблемы, ее недостаточную теоретическую разработанность в педагогической теории и практике. Определены и охарактеризованы следующие структурные компоненты формирования профессиональной компетентности будущих преподавателей физического воспитания в сфере экологического туризма: личностный, когнитивный, праксеологический, рефлексивный. Выведено, что формирование профессиональной компетентности будущих преподавателей физического воспитания в сфере экологического туризма приобретает эффективности благодаря реализации таких организационно-педагогических условий: направленность содержания педагогического образования будущих преподавателей физического воспитания на формирование устойчивой положительной мотивации к овладению профессионально значимых